

ارزیابی مهارت‌های ارتباطی بین فردی و عوامل مرتبط با آن در میان دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

محمد سلیمی، هادی پیمان، جمیل صادقی‌فر*، شیوا طلوعی رخشان، مریم علیزاده، نیکو یمانی

چکیده

مقدمه: دانشجویان علوم پزشکی به عنوان اعضای اصلی کادر درمان در آینده، نیازمند کسب مهارت‌های ارتباطی به منظور برقراری ارتباط مؤثر و هدفمند با بیمار می‌باشند. هدف از پژوهش حاضر تعیین سطح مهارت‌های ارتباط بین فردی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌باشد.

روش‌ها: در این پژوهش توصیفی-تحلیلی و مقطعی، تعداد ۲۱۲ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده وارد مطالعه شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه استاندارد آزمون مهارت‌های ارتباطی بین فردی (Interpersonal Communication Skills Test) بود که دارای ۳۴ سؤال پنج گزینه‌ای با دامنه نمره ۳۴ تا ۱۷۰ می‌باشد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری t و ANOVA صورت گرفت.

نتایج: در مجموع ۱۷۰ پرسشنامه تکمیل و تحلیل شد. ۶۷/۶٪ نمونه‌ها دانشجوی دختر بودند. میانگین نمره سطح مهارت‌های ارتباطی دانشجویان مورد مطالعه $9/91 \pm 99/82$ بود که ارتباط معناداری با سال تحصیلی دانشجویان داشت ($F=3/980$, $p=0/009$). میانگین نمره دانشجویان پسر و دختر به ترتیب $10/44 \pm 9/16$ و $99/53 \pm 10/28$ بود که آزمون t اختلاف معناداری را بین آنها نشان نداد ($P=0/58$).
نتیجه‌گیری: سال‌های سپری شده تحصیلی از عوامل مهم مؤثر بر سطح مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌باشد. به نظر می‌رسد که تجربه‌ی آموزشی دانشجویان، عملکرد آنان را در برقراری ارتباط بهبود می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های ارتباطی بین فردی، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی تهران

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / اسفند ۱۳۹۱؛ ۱۲(۱۲): ۸۹۵ تا ۹۰۲

مقدمه

ارتباط فرایند تبادل اطلاعات است. در علوم پزشکی برقراری ارتباط با اهداف خاصی از جمله آموزش به بیمار، جمع‌آوری اطلاعات، حمایت از بیمار و یا درمان وی برقرار می‌شود(۱). مهارت‌های ارتباطی رفتارهایی کمک‌کننده در جهت بیان عواطف و نیازمندی‌ها و رسیدن به اهداف بین‌فردی می‌باشند(۲). به عبارت دیگر مهارت‌های ارتباطی مجموعه‌ای از توانایی‌های بالقوه و بالفعل فرد بوده

* نویسنده مسؤو: جمیل صادقی‌فر، دانشجوی دکتری مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، گروه مدیریت خدمات بهداشتی-درمانی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
Jamil.sadeghifar@gmail.com

محمد سلیمی، دانشجوی کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، انجمن مدیریت و اقتصاد سلامت، مرکز پژوهش‌های علمی دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. (mohamad20salimi@gmail.com)؛ هادی پیمان، کارشناس پرستاری، مرکز تحقیقات پیشگیری از آسیب‌های روانی اجتماعی و کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران. (hadi.peyman2010@gmail.com)؛ شیوا طلوعی رخشان، دانشجوی کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی. انجمن مدیریت و اقتصاد سلامت، مرکز پژوهش‌های علمی دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. (shiva_toloui@yahoo.com)؛ مریم علیزاده، کارشناس ارشد آموزش پزشکی، دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده پزشکی، تهران، ایران. (alizade.aban@gmail.com)؛ دکتر نیکو یمانی (استادیار)، گروه

آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (yamani@edc.mui.ac.ir)
تاریخ دریافت مقاله: ۹۱/۲/۴، تاریخ اصلاحیه: ۹۱/۵/۱۶، تاریخ پذیرش: ۹۱/۹/۲۲

مهارت‌ها انجام گرفته است. مولایی و همکاران در پژوهشی که در میان دانشجویان مختلف دانشگاه علوم پزشکی اردبیل انجام دادند، میزان مهارت‌های ارتباطی اکثر دانشجویان را در سطح متوسط ارزیابی کردند، همچنین میزان این مهارت‌ها در میان دانشجویان دختر بیش از دانشجویان پسر بوده است (۸). در مطالعه محمودی نیز وضعیت مهارت ارتباطی دانشجویان پرستاری و مامایی سنجیده شده است که این میزان در میان دانشجویان مامایی بالاتر از دانشجویان پرستاری بوده و وضعیت کلی دانشجویان نیز در حد متوسط گزارش شده است (۹).

برخورداری کارکنان حوزه سلامت از سطح مناسبی از مهارت‌های ارتباطی به عنوان یک بستر ضروری برای ارائه خدمات و مراقبت‌های با کیفیت همواره یک چالش اساسی برای سیاست‌گذاران و مدیران اجرایی بوده است؛ اولین گام در این راستا سنجش میزان این مهارت‌ها و متعاقباً برطرف کردن کاستی‌ها از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی هدف‌مند است. با توجه به این مهم و از آنجایی که در ارتباط با مهارت‌های ارتباطی دانشجویان پیراپزشکی که به اشکال مختلف در روند بهره‌برداری از محیط‌های بهداشتی درمانی و آموزشی تأثیرگذار هستند، در کشور پژوهشی صورت نگرفته است؛ این پژوهش با هدف بررسی مهارت‌های ارتباطی بین فردی و عوامل موثر بر آن در دانشجویان شاغل به تحصیل دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۰ انجام گرفته است.

روش‌ها

این پژوهش توصیفی-تحلیلی مقطعی در دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۰ انجام گرفته است. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده مذکور بودند. تعداد ۱۷۰ نفر از این دانشجویان بر اساس فرمول کوکران به عنوان نمونه

که با استفاده از آن می‌توان به رفتاری قابل پذیرش و آگاهی بخش تا رسیدن به سطحی از رابطه عاطفی دست یافت. این رفتار مهارت ارتباطی بین فردی نامیده می‌شود (۳). در علوم پزشکی، مهارت ارتباطی به عنوان مهارتی ضروری برای تمامی گروه‌ها معرفی شده است (۴).

در یک تقسیم‌بندی مهارت‌های ارتباطی به سه دسته مهارت‌های ادراکی، محتوایی و فرایندی تقسیم شده که مهارت‌های محتوایی و فرایندی جنبه بین فردی دارند و مهارت‌های فرایندی، مهارت‌هایی هستند که در برنامه‌های آموزشی از آنها استفاده می‌شود (۵). بر اساس تقسیم‌بندی کارشناسان بخش بهداشت روان سازمان جهانی بهداشت نیز، مهارت‌های ارتباطی به ۲ گروه پایه و پیشرفته تقسیم‌بندی می‌شود که مهارت‌های ارتباطی بین فردی در گروه مهارت‌های ارتباطی پایه قرار داشته (۵) که این مهارت‌ها برای تمامی افراد به خصوص افراد مؤثر در تیم‌های بهداشتی درمانی به منظور برقراری ارتباط مؤثر با همکاران و بیماران مورد نیاز بوده و موجب تسهیل برقراری و استحکام ارتباطات فرد با سایر افراد جامعه می‌شود (۳). توانایی دانشجویان علوم پزشکی در برقراری ارتباط و همچنین استفاده مناسب از مهارت‌های ارتباطی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر کیفیت یادگیری آنان بوده و موجب ارتقای عملکرد آنها در محیط‌های بالینی می‌گردد (۶ و ۷)، دانشجویان علوم پزشکی که در آینده در نقش کادر درمانی و بهداشتی مشغول به فعالیت خواهند شد، نیاز جدی به کسب این مهارت‌ها دارند. از طرفی بخشی از آموزش‌های دانشجویان علوم پزشکی در بیمارستان و محیط‌های بالینی انجام می‌گیرد، لذا برقراری ارتباط مؤثر و هدف‌مند با تیم درمانی و همکاران و همچنین بیماران منجر به پیشبرد اهداف آموزشی و درمانی می‌شود (۸).

پژوهش‌های متنوعی در ارتباط با مهارت‌های ارتباطی دانشجویان علوم پزشکی به انجام رسیده است؛ اما تعداد اندکی از این پژوهش‌ها به منظور ارزیابی سطح این

بودن داده‌ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. بر اساس این آزمون نمره‌ی کسب شده‌ی دانشجویان از پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی بین فردی از توزیع نرمال برخوردار بود ($p=0/53$) که به همین منظور از آزمون‌های پارامتری جهت تعیین ارتباط بین متغیرها استفاده شد. با این وجود در مواردیکه تعداد گروه‌های مورد مطالعه کمتر از حد مجاز بود از آزمون‌های ناپارامتری استفاده گردید.

نتایج

از مجموع ۲۱۲ پرسشنامه توزیع شده، تعداد ۱۷۰ مورد برگشت داده شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت (درصد پاسخ گویی ۸۰/۱۸٪). بیش از دو سوم نمونه (۶۷/۶٪) دختر و ۳۲/۴٪ پسر بودند. از مجموع ۱۷۰ دانشجوی مورد مطالعه ۳۹ دانشجو (۲۴/۷٪) در رشته‌ی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، ۳۰ دانشجو (۱۹٪) در رشته پرتو درمانی، ۱۹ دانشجو (۱۲٪) در رشته پرتو شناسی، ۲۶ دانشجو (۱۶/۵٪) در رشته علوم آزمایشگاهی، ۲۷ دانشجو (۱۷/۱٪) در رشته اتاق عمل، ۱۴ دانشجو (۸/۲٪) در رشته هوشبری و ۱۵ دانشجو (۸/۸٪) در رشته پزشکی هسته‌ای مشغول به تحصیل بودند. ۲۹/۴٪ نمونه‌ها دانشجوی سال اول و ۱۰/۰٪ دانشجوی سال چهارم بودند. ۱۸ نفر از دانشجویان (۱۰/۶٪) معدل‌شان بین ۱۵-۱۲، ۷۵ نفر (۴۴/۱٪) بین ۱۷-۱۵ و ۷۷ دانشجو (۴۵/۳٪) بین ۲۰-۱۷ بود. فقط ۲۷ دانشجو (۱۵/۹٪) کارگاه مهارت‌های ارتباطی بین فردی را گذرانده بودند.

میانگین نمره سطح مهارت‌های ارتباطی دانشجویان مورد مطالعه $99/82 \pm 9/91$ بود که ارتباط معناداری با سال تحصیلی دانشجویان داشت ($f=3/98$, $p<0/009$) به این ترتیب که دانشجویانی که در ترم‌های بالاتر مشغول به تحصیل بودند نمره‌ی بیشتری را کسب نموده بودند. کم‌ترین و بیش‌ترین نمره به ترتیب مربوط به دانشجویان

انتخاب شدند، که با احتساب امکان ریزش، ۲۱۲ پرسشنامه توزیع شد. این دانشجویان در رشته‌های مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، رادیوتراپی، رادیولوژی، اتاق عمل، هوشبری، پزشکی هسته‌ای و علوم آزمایشگاهی مشغول به تحصیل بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده مورد مطالعه قرار گرفتند.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای دو قسمتی بود که قسمت اول شامل اطلاعات دموگرافیک (رشته و مقطع، جنس، معدل کل تاکنون و شرکت در کارگاه‌های مهارت ارتباطی) و قسمت دوم شامل پرسشنامه استاندارد آزمون مهارت‌های ارتباطی بین فردی (Interpersonal Communication Skills Test) می‌باشد. این پرسشنامه دارای ۳۴ سؤال پنج گزینه‌ای و دامنه نمره آن بین ۳۴ تا ۱۷۰ می‌باشد. گزینه‌های هر سؤال به صورت تقریباً هرگز، به ندرت، گاهی اوقات، اکثر اوقات و نسبتاً همیشه است که از ۱ تا ۵ امتیازبندی می‌شود. این پرسشنامه در مطالعات متعددی از جمله مطالعه پیمان و همکاران استفاده شده و روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفته است (۱۰).

قبل از انجام پرسشگری توضیحات لازم در خصوص مطالعه و اهداف آن توسط پژوهشگر به دانشجویان داده شد. در صورتی که آنان رضایت خود را جهت حضور در مطالعه اعلام می‌داشتند، یک پرسشنامه در اختیار آنان قرار داده شده و از آنان خواسته می‌شد تا با دقت کافی و در وقت مناسب به سؤالات پرسشنامه پاسخ دهند. در ضمن این اختیار به آنان داده می‌شد تا هر زمان که بخواهند از مطالعه خارج شوند.

تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-16 در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد. در سطح آمار استنباطی برای تعیین ارتباط میان متغیرهای پژوهش و میزان مهارت‌های ارتباطی بین فردی، از آزمون‌های پارامتری^۱ و ناپارامتری کروسکال والیس استفاده گردید. به منظور بررسی نرمال

سال اول و سوم بود (جدول ۱).
 آزمون آماری t تفاوت آشکار و معناداری را بین نمره‌ی دانشجویان دختر و پسر نشان نداد ($p=0/58$).
 بیش‌ترین و کم‌ترین نمره پرسشنامه به ترتیب مربوط به دانشجویان اتاق عمل و هوشبری بود. بر اساس آزمون کروسکال والیس اختلاف معناداری بین رشته‌های مختلف تحصیلی و نمره پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان وجود نداشت ($p=0/46$).

با افزایش نمره معدل دانشجویان، نمره مهارت‌های ارتباطی بین فردی آنان نیز افزایش می‌یافت به طوری که دانشجویانی که معدل آنها بین ۱۵-۱۲ بود میانگین نمره‌ی مهارت‌های ارتباطی آنها $97/38 \pm 12/11$ را کسب نمودند اما دانشجویانی که معدل آنها بین آنها ۲۰-۱۷ بود میانگین نمره $101/30 \pm 9/75$ را کسب نموده بودند. با این حال این اختلاف از لحاظ آماری معنادار نبود ($p=0/18$).

جدول ۱: ارتباط میانگین نمره مهارت‌های ارتباطی بین فردی با جنسیت، شرکت در کارگاه‌های ارتباطی، رشته تحصیلی، سال

تحصیلی و معدل		
P value	میانگین و انحراف معیار	تعداد(درصد)
جنسیت		
†.0/58	۱۰۰/۴۶±۹/۱۶	(۳۲/۴)۵۵
	۹۹/۵۳±۱۰/۲۸	(۶۷/۶)۱۱۵
رشته تحصیلی		
††.0/54	۹۹/۹۴±۸/۶۷	(۲۲/۹)۳۹
	۱۰۰/۵۳±۱۰/۸۴	(۱۷/۶)۳۰
	۹۸/۲۶±۱۲/۶۵	(۱۱/۲)۱۹
	۹۹/۵۷±۱۰/۰۳	(۱۵/۳)۲۶
	۱۰۲/۹۶±۱۱/۲۹	(۱۵/۹)۲۷
	۹۶/۰۰±۵/۷۷	(۸/۲)۱۴
	۹۸/۴۶±۶/۷۵	(۸/۸)۱۵
سال تحصیلی		
†††.0/009	۹۷/۵۶±۸/۸۷	(۲۹/۴)۵۰
	۹۸/۳۶±۱۰/۹۲	(۳۲/۴)۵۵
	۱۰۳/۷۵±۹/۸۶	(۲۸/۲)۴۸
	۹۹/۸۲±۶/۳۱	(۱۰/۰۰)۱۷
معدل		
††.0/76	۹۷/۳۸±۱۲/۱۱	(۱۰/۶)۱۸
	۹۸/۹۰±۹/۴۱	(۴۴/۱)۷۵
	۱۰۱/۳۰±۹/۵	(۴۵/۳)۷۷

†. با استفاده از آزمون t

††. با استفاده از آزمون کروسکال والیس

†††. با استفاده از آزمون آنالیز واریانس

مشاهده نگردید ($p=0/50$).

ارتباط معناداری بین گذراندن دوره آموزشی مهارت‌های ارتباطی بین فردی و سطح مهارت‌های ارتباطی دانشجویان

بحث

مطالعه حاضر با هدف تعیین سطح مهارت‌های ارتباطی بین فردی و عوامل موثر بر آن در دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۰ صورت گرفت.

میانگین و انحراف معیار نمره مهارت‌های ارتباطی دانشجویان مورد مطالعه $99/82 \pm 9/91$ بود که کمتر از متوسط نمره قابل کسب (یعنی ۱۰۲) از پرسشنامه است و نمره مطلوبی تلقی نمی‌شود. نمره کسب شده ارتباط معناداری با سال تحصیلی دانشجویان داشت میانگین نمره‌ی کسب شده از پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی بین فردی توسط دانشجویان ارتباط معناداری با سال‌های سپری شده تحصیلی دانشجویان داشت. در حالی که این ارتباط در خصوص جنس، معدل، رشته تحصیلی و گذراندن دوره مهارت‌های ارتباطی وجود نداشت.

در این پژوهش بین سال تحصیلی دانشجویان با سطح مهارت‌های ارتباطی، رابطه‌ی معناداری مشاهده گردید. به طوری که دانشجویان سال سوم بیشترین سطح ارتباط و دانشجویان سال اول کمترین سطح ارتباط را داشتند. در پژوهش همتی مسلک پاک و همکاران در بین دانشجویان سال آخر پرستاری و مامایی، $77/2\%$ دانشجویان ترم هفت و $88/1\%$ دانشجویان ترم هشت از مهارت‌های ارتباطی در سطح متوسطی برخوردار بودند که البته این اختلاف بین آنها از لحاظ آماری معنادار نبود (۱۱). این یافته با مطالعه حاضر همخوانی دارد. به نظر می‌رسد هر قدر تجربه آموزشی دانشجویان بیشتر می‌شود، توانایی آنان در برقراری ارتباط افزایش می‌یابد.

در مطالعه‌ی حاضر میزان مهارت ارتباطی بین فردی دانشجویان پسر و دختر مشابه بود. در حالی که در مطالعه‌ای که توسط مولایی و همکاران بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل انجام شد، میزان مهارت‌های ارتباطی مطلوب در میان دانشجویان دختر بیشتر از دانشجویان پسر گزارش گردید که از

لحاظ آماری معنادار هم بود (۸). در پژوهش حیدرزاده و همکاران که مهارت‌های ارتباطی کارورزان، دستیاران، و اعضای هیأت‌علمی بالینی را مورد بررسی قرار داده بودند، ارتباط معناداری بین جنس با آگاهی و نگرش نمونه‌ها نسبت به مهارت‌های ارتباطی گزارش نگردید که با مطالعه‌ی حاضر هم‌خوانی دارد (۱۲).

بیشترین و کمترین نمره از پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی بین فردی در بین دانشجویان مورد مطالعه به ترتیب مربوط به دانشجویان رشته‌های اتاق عمل و بیهوشی بود که آزمون آنالیز واریانس اختلاف معناداری را بین آنها نشان نداد. در مطالعه مشابهی که توسط محمودی و همکاران صورت گرفته است، میزان مهارت ارتباطی دانشجویان پرستاری در حد متوسط و برای دانشجویان مامایی در سطح بالا گزارش گردیده بود اما این اختلاف بین آنها از لحاظ آماری معناداری نبود (۹).

در پژوهش حاضر ارتباط معناداری بین شرکت در کارگاه مهارت‌های ارتباطی و نمره کسب شده از پرسشنامه مشاهده نگردید. در مطالعه‌ای که توسط ماکوئل بر روی دانشجویان پرستاری انجام شد، تفاوت معناداری میان دانشجویان آموزش دیده و آموزش ندیده در خصوص نحوه ارتباط وجود داشت که با نتیجه مطالعه حاضر، هم‌خوانی ندارد (۱۳). از جمله دلایلی که می‌توان برای این عدم هم‌خوانی ذکر کرد تفاوت در رشته‌ی تحصیلی دانشجویان دو مطالعه، تفاوت در کیفیت آموزش‌های ارائه شده به آنان و نیز تمایل دانشجویان به یادگیری مطالب غیر درسی، تجربه کردن این یادگیری‌ها و نهایتاً استفاده و به کار بردن این تجارب اشاره نمود. عامل دیگری که بر روی مهارت‌های ارتباطی دانشجویان مؤثر است، روش‌های مختلف تدریس است. در پژوهشی که توسط باغچقی و همکاران صورت گرفت، تأثیر دو روش مختلف تدریس بر روی مهارت‌های ارتباطی دانشجویان در برخورد با بیماران سنجیده شد. نتیجه این مطالعه نشان داد که روش تدریس به شیوه بحث گروهی

دانشکده‌های پیراپزشکی کشور با حجم نمونه بیشتر انجام شود.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج پژوهش، از یک سو سطح توانمندی‌های دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در زمینه مهارت‌های برقراری ارتباط در جایگاه مطلوبی قرار ندارد و از سوی دیگر در عمل برنامه مدونی برای آموزش این مهارت‌ها در برنامه آنها گنجانده نشده است. لذا ضمن پیشنهاد انجام مطالعات بیشتر به خصوص مطالعات مداخله‌ای در این زمینه، پیشنهاد می‌شود تقویت مهارت‌های ارتباطی بین فردی برای دانشجویان به صورت برنامه‌ریزی شده و هدفمند در قالب واحد درسی و یا دوره آموزشی، در برنامه درسی دانشجویان قرار گیرد.

بسیار مؤثرتر از روش تدریس به شیوه سخنرانی است (۱۴). خلیفه زاده و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که مهارت‌های بین فردی دانشجویان پرستاری تحت تأثیر دوره‌های آموزش بالینی که بر اساس الگوی نظارت و راهنمای بالینی طراحی شده‌اند ارتقا می‌یابد (۱۵). در مطالعه حاضر، ارتباط بین روش تدریس با مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان بررسی نشده است. با افزایش معدل دانشجویان، سطح مهارت‌های ارتباطی بین فردی آنان نیز افزایش می‌یابد اما این افزایش از لحاظ آماری معنادار نبود. به نظر می‌رسد دانشجویانی که در عملکرد تحصیلی موفق تر از دیگران هستند در برقراری ارتباط با مشکلات کم‌تری مواجه هستند. نظر به این که تعداد دانشجویان در بعضی زیر گروه‌ها کم بود، از آزمون‌های ناپارامتری استفاده گردید. با توجه به این که این تحقیق بر روی دانشجویان پیراپزشکی یک دانشکده صورت گرفته و محدودیت در تعمیم نتایج وجود دارد، پیشنهاد می‌شود مطالعات مشابه در سایر

منابع

1. Deveugele M, Derese A, De Maesschalck S, Willems S, Van Driel M, De Maeseneer J. Teaching communication skills to medical students, a challenge in the curriculum?, *Patient Education and Counseling*. 2005; 58(3):265-70.
2. Mirzaee O, Vaghei S, Koushan M. [The effect of communicative skills on the perceived stress of nursing students]. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*. 2010; 17 (2): 88-95. [Persian]
3. Anbari Z, Godarzi D, Siros A, Mahdian F. [Design , Implementation & Evaluation of an Educational Program on Improving the Communication Skills with Patient based on WHO in Interns]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2012; 12(5): 308-316. [Persian]
4. AL-Shehri MY. Communication skills courses: A Plea for inclusion in the medical curriculum. *Saudi Journal for Health Sciences*. 2012; 1(1): 2-4.
5. Soltani Arabshahi K, Ajami A, Siabani S. [Investigation of Doctor-Patient Communication Skills Teaching: Medical Learners' Perception (Stager-Intern) and Staffs of Iran University of Medical Sciences & Kermanshah University of Medical Sciences]. *The Razi Journal of Medical Sciences*. 2004; 11(41): 423-432. [Persian]
6. Das Townsend A, Hassan MY. The view of senior students and young doctors of their training in a skills laboratory *British journal of medical education*. 1998; 32(2): 143-149.7. Managheb E, Zamani A, Shams B, Farajzadegan Z. [The Effect of Communication Skills Training through Video Feedback Method on Interns' Clinical Competency]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2010; 10 (2):164-170. [Persian]
8. Molaee B, Mohammadi MA, Dadkhah B, Mozafari N, Habibi A, Savad poor MH, [Communicative Skills of students of Ardabil University of Medical Sciences]. Abstract book of first national seminar of clinical education in nursing and midwifery. 2009 ;Aug 4-5: Ardebil, Iran: 21. [Persian]

9. Mahmudi Gh, Jahani MA. [Assessing Communication Skill & Psychological Health in Nursing and Midwifery Student of North Iran]. Abstract book of Second Congress of Behavioral and social aspects of Health. 2011; Dec 18-19: Shahroud, Iran: 72. [Persian]
10. Peyman H, yaghoobi M, sadeghi far J, sayemiri K, alizadeh M, Yamani N, et al. [Assessment of interpersonal communication skill levels in lecturers of Ilam University of medical sciences: A case study]. Iranian Journal of Medical Education. 2012; 11 (9): 1436-1442. [Persian]
11. Hemmati MaslakPak M, Khalil Zadeh H, Rahmani AR. [Study of communicative skills of nursing senior students of Uremia Faculty of Nursing and Midwifery in 1382]. The Journal of Uremia Nursing and Midwifery Faculty. 2004 ; 2(1): 44-48. [Persian]
12. Heidarzadeh A, Dadkhah Tirani H, Asadi A, Nemati M. [The Interns, Residents and Faculty Members' Knowledge and Attitudes toward Communication Skills]. The Journal of Medical Education Guilan University of Medical Sciences. 2007; 1(9): 26-31. [Persian]
13. Makoul G. Communication skills education in medical school and beyond. JAMA. 2003; 289(1):93.
14. Baghcheghi N, Kouhestani H, Rezaei K. [Comparison of the Effect of Teaching through Lecture and Group Discussion on Nursing Students' Communication Skills with Patients]. Iranian Journal of Medical Education. 2010; 10 (3) :211-218. [Persian]
15. Khalifezadeh A, Salehi S, Hassanzadeh A. [The effects of clinical supervision program application on nursing]. Iranian journal of Medical Education. 2001; 3(1): 37-41. [Persian]

Assessment of Interpersonal Communication Skills and Associated Factors among Students of Allied Medicine School in Tehran University of Medical Sciences

Mohammad Salimi¹, Hadi Peyman², Jamil Sadeghifar³, Shiva Toloui Rakhshan⁴, Maryam Alizadeh⁵, Nikoo Yamani⁶

Abstract:

Introduction: As the future members of treatment team, students of medical sciences need to acquire communication skills in order to shape an effective and determined relationship with patients. The aim of this study is to assess the level of interpersonal communication skills among students of Allied Medical School of Tehran University of Medical Sciences.

Methods: In this analytical descriptive cross-sectional study, 212 students of school of allied health sciences were selected through randomized sampling method. Data gathering tool was a standardized questionnaire named Interpersonal Communication Skills Standards Test containing 34 items having 5 points scale and its score ranged 34 -170. Data was analyzed by statistical tests of t and ANOVA.

Results: 170 questionnaires completed. 67.6% of participants were female. Mean score of students' communication skills level was 99.82 ± 9.91 which showed a significant relationship with years of study ($P=0.009$, $F=3.980$). The mean score for male and female students were 100.44 ± 9.16 and 99.53 ± 10.28 respectively; t test showed no significant differences between these mean scores ($P= 0.58$).

Conclusion: Duration of education is an important factor on the level of interpersonal communication skills in students of Allied Health Sciences in Tehran University of Medical Sciences. It seems that educational experience of students improves their communication performance.

Key Words: Interpersonal Communication Skills, Students, Tehran University of Medical Sciences.

Addresses:

¹ Bsc student, Department of Health Services Management, School of Management and Medical Information, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. E-mail: mohamad20salimi@gmail.com

² BSc of Nursing, Research Center for Prevention of Psychosocial Injuries, Student Research Committee, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran. E-mail: Hadi.peyman2010@gmail.com

³ (✉) PhD student, Department of Health Services Management, School of Management and Medical Information, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. E-mail: Jamil.sadeghifar@gmail.com

⁴ Bsc student, Department of Health Services Management, School of Management and Medical Information, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. E-mail: shiva_toloui@yahoo.com

⁵ MSc, PhD Student of Medical Education, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. E-mail: alizade.aban@gmail.com.

⁶ Assistant Professor, Medical Education Research Center, Department of Medical Education, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. E-mail: yamani@edc.mui.ac.ir